

Inspiratieworkshop Collectie van de Toekomst Bibliotheek Neude – 17 mei 2024

de Bibliotheek
Utrecht

HET LEESBUREAU

1

1

Wat doen we vandaag?

- Ken de klant. Wat wil deze school? Wat heeft deze school nodig?
- Ken jezelf. In hoeverre is mijn kennis toereikend? Wat verstaan we onder 'Young Adult Literatuur'?
- Welke boeken heb jij in je achterzak? Is dat voldoende kennis?
- Veel YA is 'fictie'. Maar er zijn meer tekstvormen!

HET LEESBUREAU

2

2

Peilstok 1: Leescultuur – Docenten? Wie is je gesprekspartner?

Baby Boomers 1940-1955	Generatie X 1955-1970	Pragmaten 1970-1985	Generatie Y 1985-2000	Generatie Z 2000-2015
(bijna) gepensioneerd	Senior	Medior	Junior	Starter/student
Structuur Hiërarchie Formeel	Pakkagesamen Wolvenwagen Harde werker	Verstellen Neurosenne Toelichtpost	Welwillend Geduldzaam Informeel	Ongestruikelde Digitale natives Zakelijk
'Job for life'	'loyal to profession'	'Corporate ladder'	'flexible career path'	'future focused'

HET LEESBUREAU

3

3

Peilstok 2: Leescultuur Hoeveel aandacht krijgt lezen op deze school?

4

4

Peilstok 3: Leescultuur Hoe actief is de mediatheek?

HET LEESBUREAU

5

5

Peilstok 4: naar welke boeken zoeken ze? (Jeugdboeken / Young Adult / Literatuur)

6

6

Je eigen peilstok – studiemateriaal, bijvoorbeeld....

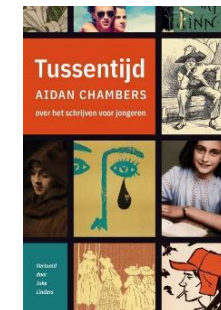
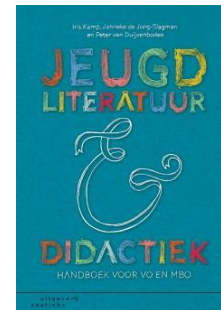

HET LEESBUREAU

7

7

Je eigen peilstok – studiemateriaal, bijvoorbeeld....

HET LEESBUREAU

8

8

**Wat kan/mag er op de school gelezen worden?
Wat zijn de criteria voor te lezen boeken? Wat is YA?**

9

**Wat zijn relevante criteria rond Young Adult
Literatuur of adolescenten- of jongerenliteratuur?**

- 1) Leeftijd
- 2) Identificatie
- 3) Ontwikkeling
- 4) Thematiek
- 5) Genre
- 6) Motivatie, waarom schrijft de auteur dit boek?

10

'Vroege' definities van Young Adult Literatuur of adolescenten- of jongerenliteratuur

Marci Glaus (2014)

YA boeken helpen kinderen de overstap te maken van kinderboeken naar volwassenen fictie. In deze opvatting worden YA boeken gelezen door adolescenten tussen 10 en 19 jaar.

Helma van Lierop (2014)

YA boeken zijn realistische, sociaal psychologische boeken over de problematische overgangsfase van jongeren tussen 16 en 20 jaar.

HET LEESBUREAU

11

11

Een recente definitie van Young Adult Literatuur of adolescenten- of jongerenliteratuur

Linda Ackermans (2022)

Literatuur gericht op jongeren vanaf grofweg 15 jaar. De hoofdpersoon is veelal een adolescent, bij wie het vertelperspectief ligt. Thema's die van belang zijn voor adolescenten –zoals relatievorming, conflict, zoektocht naar zingeving, identiteit en een plek in de wereld– spelen vaak een rol in deze literatuur.

HET LEESBUREAU

12

12

Wat zijn argumenten om YA toe te staan?

- 1) Leesbevordering
- 2) Spiegelfunctie
- 3) Brugfunctie
- 4) Literaire kwaliteit

HET LEESBUREAU

13

13

'Recente' cijfers m.b.t. Young Adult Literatuur (Ackermans, 2022)

78 % staat YA toe op HAVO 4 en 5, 63 % bij VWO (vrnl. 4e klas)

Primaire reden daarvoor is leesbevordering. Secundaire redenen zijn de brugfunctie en de spiegelfunctie. Vooral de sectie/het team bepaalt welke boeken er gelezen mogen worden. Docenten die zelf YA lezen keuren deze boeken eerder goed voor de leeslijst dan docenten die geen YA lezen.

91 % werkt met leesniveaus (Ivdl.nl)

69 % beschouwt YA als 'literatuur'

76 % leest zelf YA, maar vindt niet dat ze zelf een goed overzicht heeft.

14

Young Adult Literatuur

LYDIA ROD
If
HBO&B

OTIS BEDDING
MR. JAN MOUS

VLIEGEN

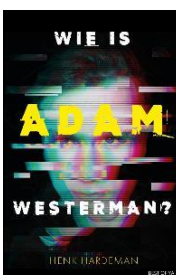
VOREN MAAN

Jetmer Soes
DNA

STAPEL
BED
BROERS
Sven Mitdank

WIE IS
ADAM
WESTERMAN?
HENK JARDEMAN

DE ZEE ZIEN

WIND

Geest

DE ZEE ZIEN

DE ZEE ZIEN

DE ZEE ZIEN

HET LEESBUREAU 15

15

Jongeren en Literatuur

STENEN
ETEN
FOMBO

CHRIS POLANEN
CENTAUR

Ted van
Lieshout
Beitelaaier

PHILIP HUFF
WAT JE VAN BLOED WEEET

OLIVIER
WILLENSSEN
ROZA

DE ZEE ZIEN

DE ZEE ZIEN

DE ZEE ZIEN

DE ZEE ZIEN

HET LEESBUREAU 16

16

'Overleven'

HET LEESBUREAU

17

Roadmovie

HET LEESBUREAU

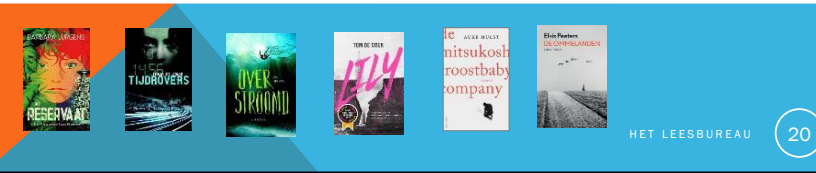
18

Migratie

HET LEESBUREAU 19

Nabije Toekomst – Dystopie

HET LEESBUREAU 20

?? Magisch realisme of Fantasy of... ??

HET LEESBUREAU

21

21

Niet vergeten:

Poëzie

Spoken Word fragmenten

Graphic novels

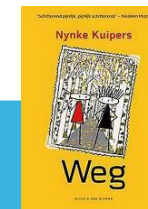
Korte verhalen / columns

Algemene en vaktijdschriften

Kranten

Handleidingen

Kookboeken

HET LEESBUREAU

22

22

Relevante vragen tijdens overleg met scholen

- Hoe gaat deze school om met Young Adult Literatuur en Literatuur voor volwassenen?
- Horen daar ook vertaalde boeken bij?
- Is dat een teambeslissing? Zou jouw gesprekspartner dat wellicht graag anders zien?
- Welke wensen/ambities heeft jouw contactpersoon?
- Hoe zouden jullie die samen op de agenda kunnen zetten?
- En... is de school/sectie er als geheel al klaar voor?

HET LEESBUREAU

23

23

Workshops
 Nieuwe Nederlandse Literatuur
 Activerende werkvormen in het literatuuronderwijs
 Young Adult en Literatuur
 Leesbevordering in het ISK/VMBO/MBO

Workshops/coaching op maat

HET LEESBUREAU

24

24